

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Liber Nonvs

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

dicinarum (magnas enim vires habent) a medicis adhibentur. Multa enim singula nihil profunt, coniuncta uero quemadmodum maris atq; foeminae coniunctio ad procreationem, sic vires suas ostendunt. His ceterisque huiusmodi nisi contentiosus sis, concedas oportet, divina uniuersum hunc mundum providentia gubernari. Haec a Phylone compendiosius sumpsit, tum ut ostendam quales Hebraei etiam iuniores viros habuerunt, Tum ut pia de deo sententia iudaeorum appareat.

EVSEBII PAMPHILI LIBER NONVS

Quod etiam exteriores iudaeorum gentem admirati sunt.

CAPVT. I.

VNC autem testimonia etiam exteriorum de ipsis diligenter citabimus. Illustrissimi enim etiam Graecorum, non imperiti omnino iudaicae philosophiae, alij vitam eorum scriptis suis approbasse uidentur, alij Theologiam quantum potuere secuti sunt. Sic enim diiices non temere, sed absoluta/exquisitaque ratione iudaicam philosophiam gentilibus nugis praepositam a nobis fuisse. Primum igitur eponam, quae de uita iudaeorum praecellissimi Graecorum testantur. Theophrastum igitur audias, cuius nonnullos textus Porphyrius in his libris posuit, quos de abstinendo a carnibus conscripsit, his uerbis iudaei ad haec usque tempora Theophrastus ait, animalia quomodo sacrificant: ut si quis nos ad imitationem illorum hortaretur audire, non pateremur. Non enim comedunt ex sacrificatis, sed mel atq; uinum noctu infundunt, holocausta facientes, nihilque inde relinquentes, ut nec ille qui omnia perspicit, rem tam prauam inspicere possit, quod faciunt interim ieiunantes, ac quoniam philosophi natura sunt de deo inter se colloquentes, noctu autem stellas aspicientes orationibus deum inuocant. Primi enim isti omnium hominum, & bruta, & se ipsos offerre coeperunt, nulla necessitate aut cupiditate id facientes. Et in quarto eiusdem negotij, haec a seipso scribit Porphyrius. Essaei iudaei genere sunt, non alter alterum magis diligunt quam ceteri homines faciunt, & uoluptatem omnem quasi uitiolam aspernant, continentiam & integritatem animi ab omni perturbatione remotam, praecipuam putantes uirtutem. Vxores non ducunt, alienos autem liberos teneros adhuc & ad

& ad omnem aptos doctrinam, adoptantes pro suis educare, ac moribus suis stabilire solent, quod faciunt non quia matrimonium abominentur, sed quia mulierum mores cauendos putant. Diuitias oēs adeo spernunt, ut mirabilis quidam in eis communitas sit. Nullus eorum præter ceteros aliquid possidet, omnia eis communia sunt. Nemo alio ditior aut pauperior. Vna omnibus quasi fratribus facultas est. Vngi oleo non patiuntur: quod si quis forte oleo tactus fuerit, diligenter quasi a magna macula corpus illi abstergit: non enim molles, sed aridi atque duri esse corpore cupiunt, alba semper induunt, electione communi quaestores & gubernatores sibi creant, & indiuisa in omnibus res sunt. Non habitant urbem unam, sed hinc illo facile migrant, semperque assequentes. Heresim suam proficiscuntur, a quibus ita suscipiunt, ut una eos semper uixisse diceret: unde fit, ut proficiscentes nihil impense secum ferant. Vestem & calceos antequam omnino tempore dirumpant, non mutant: nec emunt aliquid nec uendunt, sed commutatione rerum utuntur cum ægeant. Nam inter eos singuli quaecumque uolunt, etiam nihil afferentes. Erga deum maxima pietate utuntur. Nam antequam Sol oriatur, nihil eis prophanum dicitur, sed patria oratione utuntur, qua Solem oriri precantur, deinde a prefectis singuli ad artes operaque sua mittuntur, & postea quam horis quinque laborauerint, ad unum rursus locum congregantur, & aqua frigida perloti, in domum ueniunt, quo nemini nisi eiusdem sectae introire licet. Ita mundi quasi in templum ad coenaculum ueniunt, ubi magna tranquillitate sedentibus, ordine omnibus panis opponitur, & ferculum unum unicuique. Primus autem omnium sacerdos facta oratione comedere incipit, nehasque omnino putant ante orationem quicquam gustare, cumque praesens fuerint, multo diligentius orant, ita & incipientes & desinentes, laudes dei diligenter concinunt. Post haec uestibus, quibus prandentes quasi sacris utuntur depositis, ad opera rursus exeunt, nocturnoque reuerfi crepusculo similiter coenant, hospitibus etiam confidentibus, si qui forte affuerint. Clamor aut tumultus nunquam apud eos auditur, sed ordine ita colloquuntur, ut tanto eos inter se uti ordine atque silentio mirabile uideatur, cuius causa perpetua continentia est. Cibus & potus uitae necessitate mensuratur. Qui ad eam sectam ueniunt, non statim, sed posteaquam foris animum integro eisdem moribus uixerint, tunc suscipiunt

fufcipiunt, non tamen omnino, fed propinquius quidem accedunt. Vna ꝑo cum illis uiuere non licet, nifi duobus alijs annis patientiæ figna dederint, & anteq̃ communiter cum eis uescantur, iureiurando confirmant, primo pios fe erga deos futuros, deinde iuftitiæ ita fore cultores, ut nec fponte, nec imperio alicui homini lint nocituri, odioq; femper iniuftos fibi futuros, putaturosq; femper feipfos lædi, fi iufto uideant iniuriam fieri, fideles fore omnibus, ac maxime principibus. Nō enim abfq; dei uoluntate principatum alicui commēdari. Ad hæc fi ipfi præfent, nunq̃ fe quicq̃ facturos, unde maculari præfectura uideret, nec ueste aut ornatu quodam melioreq̃ fubditi fe ufturum, ueritatis fore amicos, & mendaces accusaturos, manus a furto, animum ab iniufto lucro procul retenturos, nec occultatores aliquid focijs, nec eorum secreta alijs fe dicturos, etiam fi mortis periculū immineret, postremo nulli aliter hærefeos dogmata tradituros q̃ ficuti ipfi accæperunt, procul fe futuros a latrocinijs, conseruaturosq; feclæ libros diligenter & nuncijs nomina. Hæc feruaturos fe omnia iurant. Qui autem non feruant diligenter, ilico expelluntur, & omnes fere cum ad aliam dietam ac uitam ueniunt, moriunt. Sed multos ipfi rursus miferantes recipiunt, cum putauerint non minores iam ipos pœnas dediffe, quā delicta eorū postulabant. Tanta ꝑo tenuitate, paucitate utunt̃ rerū, ut raro plus q̃ femel in feptem diebus alii purgatione indigeant. Qua quidem, ex contentia in tantam perueniunt patientiam/animiq; robur, ut nec eculo, nec igne, nec alio q̃ftionum genere impelli poffint, ut aut ꝑbis legiflatorem uituperent, aut illicitum quicquā comedant, quod maxime in bello, quod fibi a Romanis illatum fuit ostenderunt nulla enim adulatione ad torquentes unquam funt ufi, nullas lachrymas torti emiferunt, fed fuauiter in doloribus ridentes, & eis illudentes, a quibus torquebantur, fic expirabant iucundiffime, ut ad patriam redire uiderent. Firma enim hæc opinio apud eos est corpora quidem morti effe fubiecta, animas ꝑo tanq̃ immortales femper uiuere, cumq; a subtiliffimo æthere dimittantur, naturali quodā delatos impetu corporibus coniungi, cum uero a uinculis corporum, quali a lōga feruitute liberati funt, tunc fummo cum gaudio altiora petere. Qua quidem uita & pietate facile fit, ut multi apud eos futura præuideant,

uideant, præcipue qui a sacris uoluminibus & uaria carnis castigatione, & prophetarum dictis exercentur. Hæc Porphyrius de pietate ac Philosophia Essæorum testatus est.

Hecataeus de eodem. CAPVT. II.

Hecataeus autem Abderita uir, & uerbo & re philosophus hystoriam de ludæis conscripsit, a qua nonnulla sumere non erit alienum. Multa inquit castella oppidaque ludæis sunt, una uero urbs munitissima, quinquaginta pene stadiorum habens circuitum, plures quam centum & uiginti milia homines habitant, quæ uocatur hierosolyma, in medio cuius ædes lapidea est quinque iugertum longitudinis, latitudinis cubitorum centum, qui portæ duplices sunt, in eo ara quadrata est integris lapidibus, ac inornatis composita, cuius singula latera uiginti, altitudo autem duodecim est cubitorum, apud quam domus magna est, ubi altare atque candelabrum, utraque aurea sunt ponderum duum talentorum, ubi lux nocte atque die inextinguibilis ardet. Nullum ibi simulachrum est, nulla omnino imago, nec planta, nec lucus, aut aliquid huiusmodi, ubi nocte ac die sacerdotes caste uersantur, numquam in templo uinum bibentes. Deinde cum rege quoque Alexandro nonnullos ait ludæorum militasse, & successoribus eius fideles fuisse, sequitur cum uno eorum sermonem habuisse his uerbis narrat. Cum ad mare rubrum proficisceret, inter alios equites iudæus quidam nomine Mysonianus me sequebatur, homo quem omnes tam Græci quam Barbari, qui eum cognouerunt, & animi maximi & robusti corporis prædicabant. Erat autem etiam arcu peritissimus. Is cum augur quidam omnes nos stare iussisset, interrogauit quare fixi staremus, augurque auem ostendente atque dicente conducere ita stare, quousque quo auis tenderet, perspexissent, ut si ad anteriora uolaret, ceptum iter perageret; si autem posteriora uolatu peteret, reuerterent, silentio arcu tracto, auem percussit ac interfecit. Tunc augur & nonnulli alij ualde commoti, ei maledicebant. Ipse vero quis est inquit iste furor o homines? quomodo enim auis ista, quæ nihil de sapientia præuiderat, ueri aliquid de itinere nostro poterat nobis prædicere, quæ si futura præscisset, nunquam huc uenisset, ne a Mysoniano ludæo interficeretur. Hæc ab Hecataeo sumpta modo sufficiant.

v Plear/

Plearchus autem Peripateticus in primo libro de Somno Aristoteli attribuens, uerba haec de Iudeis scribit. Multa inquit Aristoteles possent de ipso dici, sed pauca modo referenda sunt, quauis non ignoro multos somnia fingere me putaturos. Tunc Hyperochides idcirco, quia mirabilia dicturus es inquit audire magis gliscimus. Tunc Aristoteles ego inquit, ut rhetorici solent, de genere ipsius primum si placet dicamus. Ita prorsus placet Hyperochides inquit. Ille igitur subiit, Aristoteles iudeus erat, qui sunt Calani ex India, Iudaei autem a loco, quem habitant appellati sunt. Vrbs eorum asperrimo quodam nomine Hierusalē nuncupatur. Hic ab altioribus Asiae locis, ad maritimas ciuitates descendens, & lingua & animo Graecus fuit. Cumque accidisset, ut eo tempore nos quoque in maritimis Asiae locis uersaremur, philosophiae amore ad nos sponte uenit, qui multo plura nobis attulit quam accipit. Haec Clearchus. Clæmens autem noster Numam Rhomanorum regem pythagoricum fuisse asserit, & Mosaica nixum doctrina legem dedisse Rhomanis, nullam imaginem deo attribuere, unde annis centum atque septuaginta ab urbe condita, nullam imaginem nec fictam nec pictam in templis Rhomanorum respici potuisse. Ita Numa occulte significauit nullo modo, nisi mente ad similitudinē dei hominem peruenire posse. Megasthenes autem, qui cum Seleuco uixit, uir historiae peritissimus, in tertio Iudaicarum rerum haec dicit. Omnia quae de natura prisca Graeci scripserunt, alij etiam ante ipsos scripserunt. Nam & Brachmani apud Indos, qui & Iudaei uocantur, multo prius philosophati sunt. Aristobolus etiam in primo ad Philometora his uerbis utitur. Legem nostram in multis Plato secutus est. Aperte namque in multis diligenter examinasse singula uidetur, Mosaica enim uolumina ante Alexandrum, & ante Persarum imperium traducta fuerant, unde plurima sicut & Pythagoras philosophus ille accepit. Numerus autem Pythagoricus aperte scribit, nihil aliud esse Platonem quam Mosem attica lingua loquentem. Et in primo uolumine de bono. Plato inquit, atque Pythagoras, quae Brachmanes magni aegypti Iudaeique inuenerunt, ea Graece ipsi exposuerunt. Et in tertio Mosis meminit his uerbis. Iannes & Labres Aegyptij erant uiri magicis artibus

tibus a deo p̄potentes, ut Musæo iudæorū duci uiro deo cōiunctissi-
mo, Soli resistere posse a cunctis Aegyptijs iudicati sunt. Multas
enim calamitates, quas Musæus Aegypto intulit soluere uisi sunt.
His uerbis, Numenius & miraculis a Mose factis, & quod Deo cō-
iunctissimus esset Moses attestatur. Sed iudæicæ gentis Chorylus
etiam Poeta priscus meminit, & multos eorum cum Xerxe in Græ-
ciam militasse affirmat. Porphyrius autem in primo de philosophia
resp̄osorum, Apollinē ipsum inducit de Iudæis hoc oraculum ædī-
disse. Attendere inquit oportet, quoniam omni diuina repletum sa-
pientia est oraculum Apollinis, quod dicturus sum.

Dura uia illa nimis æratis clausaq; portis.

Quæ uitam nobis aperit donatq; beatam.

Nec uero uerbis facile enarrarier ullis

Exponiq; queat, illo quo semita ducit.

Quam primi ante omnes cœperunt tradere pulchras.

Qui Nilī epotant lymphas, phœnicibus inde

Proximaq; assyrijs ea cura, sed incluta longe

Gens hebræa illam nouit, notamq; recæpit.

Et subiicit exponens. Ita uiam ad deum a Barbaris inuentam fuisse
didicimus ab Aegyptijs scilicet atq; Chaldæis, ij enim Assyrij sunt,
& maxime a Iudæis. Idem Apollo etiam quodam oraculo apertissi-
me demonstrat his uerbis.

Chaldæis quæ uera esset sapientia tantum,

Hebræisq; ipsis concessum agnoscere pura,

Aeternum qui mente colunt regemq; deumq;.

Sed de Iudæorum pietate atque philosophia hæcenus dictum est.

Quod multi conueniunt etiam alieni de ueritate historiae.

CAPVT III.

DE historia uero Hebraica ueritate dicenda conscripta, q̄/
multi conueniant modo consideremus. Cum igit̄ Mo-
ses diluuium diuinitus illatum conscribat, a quo Noe cū
suis arca lignea euasit, Berosus Chaldæus, Hieronymus
Aegyptius, & Nicolaus Damascenus hystorici eadē de re, ut Iose-
phus in primo antiquitatis Iudæicæ scribit meminere. Scribit em̄

v ij Nicolaus

Nicolaus in nonagesimosexto libro super Niniada magnum montem esse in Armenia Bari appellatum, quo multos temporibus diluuij cōfugisse, ac nonnullos arca uectos in cacumina montis applicuisse, lignaq; arcae illius longo temporis spacio postea perdurasse, unde Bituminæ ablato & expiationes, ut Berofus ait, homines uti solent. Hac Iosephus, Ego autem ab Abideno hystorico nonnulla tibi transcribam, Siffithrus inquit principatum, deinde accipit, cui Saturnus magnam uim aquarum futuram significauit. Quare saluare se cupiēs, ad Armeniam nauigio confugiebat, sed aquaē ipsum in uia opprēserunt. Tertio autem die postquam aque cessarunt, aues emisit, ut per eas sciret sicubi terra extaret, quæ cum omnia pelagi facie tegerent ad Siffithrum, nullibi enim consistere poterant, reuertē se sunt. Post aliquot dies similiter factum fuit. Tertio emissæ reuertē ad eum fuerūt limo pedes refertæ, & tunc dii ab hominibus Siffithrum rapuerunt. Nauis autem adhuc inuenit in Armenia, cuius magna remediū hominibus aduersus multos mirabiliter morbos afferunt. Rursus cum primos homines Moses lōgis temporibus uixisse asserat, huius rei testes Græcorum hystoricos Iosephus citauit, Nul- lus inquit breuitatem uitæ nostræ consyderans, falso scribi opinet, tam magno annorū numero priscos uixisse. Illi enim deo amici, & ab ipso immediatius producti, & integriore utentes alimēto, quod longiore tempore poterat permanere, non iniuria longioribus temporum spatijs uiuebant. Præterea etiam uirtutis gratia, & ut respo- steris perutiles, Astrologiam, Geometriamq; inuenirent, longa sibi diuinitus uita largita fuit, quæ inuenire nō potuissent, nisi saltem sexcentis solaribus annis, quibus magnus annus reuoluit uixissent. Cuius rei testes sunt omnes simul Græci atq; Barbari, q̄ de antiquitate diligentius conscripserunt. Nam & Manetus qui Aegyptiorū, & Berofus, qui Chaldæorum hystoriam collegit, Molus præterea estieus, Hieronymus ægyptius, & qui Phœnicam hystoriam tradiderunt. & ad hos Hesiodus Hecatæus, Elanicus, Acusilaus, Ephorus, ac deniq; Nicolaus consona nostris dicētes mille annos priscos illos uixisse affirmant. Hac Iosephus, De turris ædificatione scripsit Moses, & ab una lingua in multas tunc hominum genus confusum fuisse asserit. Et Abydenus his ybis illi attestatur. Primos homines
ferunt

ferunt, & terra natos robore atq; magnitudine confisos, dijs spretis, turrin eo in loco ubi nunc Babylon est, ad Solem usq; tollere contendisse, cumq; iam fere ad coelum aedificando peruenissent, uim uentor; dijs affuisse, qua sup eos diruta turris cecidit, cumq; ad ea usq; tempora unius linguae fuissent, multas in linguas diuisos fuisse, bellumq; inter Saturnum & Titanum tunc incoeptum, locumq; Babylonis nomen habuisse propter confusionem linguarum, quam Hebraei Babel uocant. De turri autem & confusione linguarum etiam Sibylla meminit dicens, Cum omnes uno uterentur sermone, turrin aedificare constituerunt, qua in coelum ascenderent, eam dii uentis diruerunt, & lingua hominum mirabili uarietate confusa effecit, ut Babylon ea ciuitas uocaret. De campo autem, qui Senaar appellatur Ekticus sic memorat. Sacerdotes inquit qui euaserunt, Ioui sacra in Senaar Babyloniae contulerunt, confusaq; lingua hominum, diuersas orbis partes habitare coeperunt, Moses rarius uitam Habraae late conscripsit, cui multos exteriores hystoricos attestari Iosephus his uerbis conscripsit, De patre autem nostro Habraam, quis non nominat, scribit tamen Berofus ita, ut a rebus ipsis non de alio quam de ipso dicere uideatur. Decima inquit post diluuium generatione, praclarus quidam iustusq; uir, & singulari caelestium doctrina praeditus apud Chaldaeos fuit. Hecataeus quoque librum de Habraam conscriptum reliquit. Nicolaus etiam Damascenus in quarto hystoriarum haec narrat, Damasci Habraamus regnabat cum exercitu a Chaldaea profectus, nec multo tempore post etiam a Damasco abiens ad Cananeam, qua modo Iudaea dicitur migravit, cui nomen etiam nunc magnus apud Damascenos est, uillaeq; ibi demonstratur, Habraam domus appellata. Verum cum fame Cananea premere, aegyptus quoque magna copia rerum effluere diceretur, libenter illo, ut etiam Aegyptij sacerdotes de dijs dicentes audiret, cum suis profectus est. Aut enim aliquid ab illis discere, aut meliora se traditurum ipsis arbitrabatur. Et post pauca. Cumq; una cum peritissimis Aegyptior; uersaretur, & uirtutem & gloriam suam multo clariorem effecit, Aegyptijs enim diuersis uiuentibus moribus, & alijs aliorum mores obscenis prosequentibus uerbis, ille semper quae in absentes dicebant, falsa esse demonstrans respuebat. Unde factum est, ut tanquam grauem sapien-

v iij temq;

temq; uirum admirati, tam ad intelligendum, q̄ ad persuadendum
 quod uellet paratissimum duceret, ipse ꝑ Astrologiam & Astro-
 logiam eos docuit. Nam ante aduentum eius nihil harum rerum sci-
 ebant Aegyptij, sed a Chaldaeis in eos, unde in Graecos quoq; disci-
 plinae istae affluerunt. Haec Iosephus. Alexander autem hystoricus,
 qui multarum rerum peritiā habuit, in uolumine de Iudaica hysto-
 ria Eupolemon ait haec de Iudaeis scripsisse. Ciuitas inquit Babylon
 ab his condita primum fuerat, qui a diluuiō euaserunt. Quos omnes
 gigantes fuisse constat sparsos per uniuersam terram, postquā tur-
 ris quam aedificabant diuinitus concussa decidit. Decima uero ge-
 neratione in Camirine Babyloniae urbae, quam alij Vrien dicunt,
 quod nomen latine Chaldaepolim significat, natus est Habraam,
 qui sapientia omnibus excelluit, a quo Astrologia fuit apud Chal-
 daeos inuenta. Is iustitia pietateq; sua sic deo gratus fuit, ut diuino ꝑ-
 cepto in Phoenicem uenerit, ibiq; habitauerit, & rationem non so-
 laris motus atq; lunaris, aliaq; Astrologia Phoenices docuerit, unde
 Phoenicum regi gratissimus fuit. Sed cum Armenij temporibus su-
 is bello Phoenices uicissent, forte factum est, fratrualem etiam eius
 captiuum abduxerunt. Habraam uero uernas suos armauit, factosq;
 impetu fudit fugauitq; armenios, nec fratrualem solum liberauit,
 uerum etiam magnam ab hostibus praedam habuit. Qua de re lega-
 ti ad eum pro captiuis ab Armenijs missi. Ille autem omnem oblatā
 recusauit pecuniā, sumptisq; solummodo, quae ad uictum pertine-
 bant, captiuos humanissime reddidit. Cum uero ab eo bello Habra-
 am rediret in urbe Algarixa, id est latine in monte altissimi a Mel-
 chisedech dei sacerdote ciuitatisq; illius rege hospitaliter susceptus,
 magnificis fuit donatus muneribus. Et post pauca. Annonae autem
 charitate oppressus, in Aegyptum migrauit, ubi uxorem eius, quā
 sororem & uiduam esse dicebat, rex Aegyptiorū abduxit, sed peste
 domum eius ingressa, ab aruspibus didicit, id mali sibi accidisse,
 quoniam alienam uxorem abduxerit. Ita uiro suo intactam reddi-
 dit mulierem. Vixit autē Abraam in Heliopoli cum sacerdotibus,
 a quo Astrologiam sacerdotes didicerunt, qui tamen non inuenit
 se, sed ab Enoch per successionem sibi traditam fatebatur. Subiun-
 git deinde primum, secundum Babylonis Belum regnasse, quem la-
 tine

tine Saturnū dicimus, a q̄ Belus secundus, & Chanaam orti fuerūt, atq; a Chanaam patrē Phœnicum natum fuisse, qui genuit Chum. Hunc ait Chum Asbolum appellari a Græcis, ac Aethiopum patrē & fratrem Mestram patris Aegyptiorum fuisse. Græci autem inquit Atlantem aiunt Astrologiam inuenisse, Sed Atlantiē & Enoch eundem asserit fuisse. Enoch porro inquit genuit Mathusalem, qui ab angelis dei multa cognouit, & cæteros docuit. Artapanus uero hystoricus Hermuit iudæos dicit appellatos fuisse, & Hebræos ab Habraamo dictos, quem ait ad Pharethatem Aegyptiorum regem migrasse, & astrologiam illi tradidisse, ac post uiginti annos in loca Syriæ rursus rediisse. Melo autem in libris, quos aduersus iudæos conscripsit, post diluuium inquit ab Armenijs reliquias diluuij, quæ ad eos peruenerūt pulsas, montana Syriæ, quia deserta erāt occupasse, & post tertiam generationem Habraamum natum fuisse, quod nomen patris amicū significare asserit, eumq; sapientissimum ait fuisse, duasq; uxores duxisse, alteram Aegyptiam, alteram indigenam, suscepisseq; ab Aegyptia, quæ ancilla erat, filios duodecim. Arabiam obtinuerunt uniuersam, unde ad hæc usque inquit tempora duodecim regibus Arabum populi reguntur. Ab indigena uero inquit uxore unum habuit filium Isaac, quem latine risum appellare possumus, a quo duodecim similiter filij nati sunt, quorum ultimum Ioseph appellauit, a quo tertius Moses fuit. Ad hæc Alexander hystoricus addit præcepto dei ab Habraamo, in montem quendam ductum Isaac fuisse ad sacrificium, diuinitusque a tali sacrificio ereptum, arietemque qui repente astitit pro eo sacrificatum fuisse. Iosephus etiam in primo de antiquitate iudaica, quod Affrem Habraæ filius Libyam occupauerit, ac ab eius nomine illa regio Africa appellata sit. Alexander inquit in omni peritissimus hystoria his uerbis testatur. Cleodemus inquit propheta, qui & Malchas dicitur, non aliter fere quam Moses de Iudæis scripsit. Is Achetura multos Habraamo fuisse filios narrat. Quorum tres nominat Afer, Assur, Afran, & Assyriam, ab Assur dictam contendit. Ab Afran uero atque Afer, urbem Afran, & regionem Africam appellatam. Sed de Habraamo hæcenus. De Iacob autem idem Alexander dicit. Cum septuaginta

septuaginta quinque annos natus esset in Mesopotamiam, parentum iussu fugisse, ut iram fratris Esau uitaret, reliquissetque parentem Isaac centum & triginta septem annos natum. Et postquam septem annis in Mesopotamia fuit, fratris materni filias Lian & Rachel duxisse, ac in alijs septem annis duodecim filios suscipisse, quorum non modo nomina, uerum etiam menses in quibus nati fuerunt, memorat. cumque redire ad patres uellet, rogatum a Laba alios sex annos permanisse. Ita uiginti annis illum in Mesopotamia uixisse, redeuntemque ad Chanaam, cum angelo dei fuisse colluctatum, unde non Iacob, sed Israelem appellatum, habitasseque ipsum apud Hemor annos decem, & a Sichen filio Hemor Dinam decem quatuor mensium raptam fuisse. Quare Symeon uiginti & unum annos ac menses quatuor natum, & Leuim annos uiginti & menses sex commotos. Hemor & Sichen filios eius, ceterosque omnes mares interfecisse, multis deinde locis mutatis, tandem in Ephrata, quam etiam Bethleem appellat uenisse, ubi Rachel postquam ei genuit Benjamin mortuam fuisse, quam cum Israele coniunxisse annos uigintitres. Inde ab Ephrata in Mambri ad parentem Isaacum redisse. Tunc Ioseph decem & septem annis natum, Aegyptijs ueditum fuisse asserit, & carcerum uincula tresdecim annos perpeffum, somnij regij declaratione liberatum, septem annis Aegyptum gubernasse. Isaacum uero anno uno ante uenditionem Ioseph, centum & octuaginta natum annos diem suum obiisse. Ioseph deinde in Aegypto Aseneth filiam Petheferi sacerdotis in uxorem duxisse, ac duos Manassem & Effrem natos, ab ea suscipisse, & post annos nouem postquam in magnum peruenit statum, patrem ac fratres in se aduocasse. Pastores enim omnes illos fuisse, quae res Aegyptijs turpissima uidebatur, ac ideo tandem uocatos docuisse, ne si a rege interrogarentur de artificio suo, pastores se dicerent. Quaestionem etiam mouet, quare in prandio quinculpas Benjamin germano suo partes apponi Ioseph iusserat, quod ideo factum affirmat, quonia septem filios Lyapatri eius pepererat, Rachel autem mater sua deos, propterea Benjamin quinque partes dedisse, & ipsum duas accepisse, ut septem etiam ipsi partes, quot & Lyae filij haberent, ne domus matris suae minor uideretur. Habitasse autem eos in terra Chanaam annos ducentos & quindecim, Habraam uiginti quinque, Isaac

sexaginta

sexaginta, Iacob centum triginta. Cumq; iam tertio anno fames omnes illas partes depopularetur, migrasse in Aegyptum Iacob annos centum & triginta natum. Aetatem deinde omnium filiorum Iacob, quam transmigrantes habebant conscribit, fuisseq; affirmat ab Adam usq; in migratione Iacob in aegyptum annos tria milia sexcentos uigintiquattuor. A diluuiio uero annos mille trecentos quadraginta, mortuumq; fuisse Iacob in aegypto annos natum centum quadraginta septem. Leuim autem centum & triginta septem annorum naturae concessisse, filiumq; reliquisse Elath nomine annorum quadraginta, a quo natum esse alterum Habraam, in cuius aetatis anno quartodecimo Ioseph diem suum in aegypto obiisse natum annos centum & decem. Habraam deinde hunc pastorem duxisse uxorem Lochabeth auunculi sui filiam, & in septuagesimo septimo aetatis suae anno Aaron & Mosem ab ea suscepisse, inter quos tres annos interfuisse dicit, mortuumq; fuisse Habraam natum annos centum & triginta sex. Haec ab alexandro sumpta sufficiant. Theodotus autem elegantissimo carmine gentis Iudeorum hystoriam conscribens haec eadem de Iacob, & de filiis suis, & de Ioseph conscripsit. Artapanus similiter & Phylon non Iudaeus in. xiiij. de hierosolymis, ipse q; carminibus similia de Iudaeorum maioribus testatus est. Aristaeus autem in Iudaica hystoria de Iob quoq; conscripsit, dicens Esau ipsum filium fuisse, habitasse in Idumaea atq; arabiae sinibus, fuisseq; ipsum & iustitia & diuitijs principum, reuerentiaq; diuinitus magnis calamitatibus fuisse. Primum enim armenta eius latrocinio sublata, deinde septem milia ouium una cum pastoribus perisse, & postremo filios eius domo super ipsos lapsa expirasse, atq; uno eodemq; die corpus eius uniuersum ulceribus repletum fuisse. Cumq; male ita affectus esset Eliphaz Cemanitarum regem, & Valdad Saucheorum tyrannum, & Sopham Mineorum regem, & Eltum z obitem ad consolandum ipsum accessisse, quibus Iob respondisse sponte sua se paratum esse omnia ita sufferre, ut a pietate in deum nunquam remoueatur. Ita propter hanc magnanimitatem eius liberatum a morbo & ditiores quam prius factum diuinitus fuisse. Nunc Eupoleum de Mose audiamus. At enim sapientissimum hominem Mosem fuisse, & literas Iudeis primum tradidisse, & a Iudaeis Phoenices accepisse, Graecos uero a

x Phoenici/

Phoenicibus. Artapanus autem Merin Chenephrim aegyptiorum filiam regis ait puerum, quoniam ipsa non pareret Iudaeum adoptasse, quem Iudaei Mosem inquit Graeci Musaeum appellant, cuius doctrina multa Orpheus didicit. hunc Mosem instrumenta bellica inuenisse affirmat, literas quoque quas sacerdotibus tradidit, aegyptiorumque urbem in sexdecim partes diuississe, ac singulis praefectos instituisse, quae omnia uidelicet fecerat, ne populi, ut solebant, conspirantes modo hunc, modo illum regno expellerent. Unde factum esse ait, ut quasi deus ab aegyptiis coleretur, & propter literarum inuentionem Mercurium appellatum. Quibus rebus Chenephrim inuidia commotum, causam interficiendi Mosi quaesiuisset, & sic aduersus Aethiopas in aegyptum irruentes, cum imperio ipsum misisset, exercitumque sibi a Iudaeis maxime conscripsisset, ut propter imperitiam militum una cum eis periret. Quod bellum, ut ab Heliopolitanis accipisse asserit, decennio gestum fuit, & propter diuturnitatem eius ciuitatem in eo loco conditam, ubi sedentes, aethiopum impetu sustinebant, quam Hermopolim inquit, id est Mercurij ciuitatem appellant. Ibi consecratam, sibi primo fuisse, quoniam nocentes intericeret serpentes. Aethiopas autem admiratione uirtutis ita Mosem coluisse, ut etiam circuncisionem ab eo didicerint. Ita peracto bello cum uictor redisset, uerbo quidem a rege bene susceptum, re autem quotidie mortem illi quaesitam, ac insidias multis modis paratas, maxime cum ad Merida matrem ultra aegyptum in aethiopiae sinibus sepulchram ex precepto regis proficisceretur, a nomine cuius urbem, ubi sepulta fuit Meroen appellatam: nec minus quam ibi cultam fuisse. Quae cum Moses percepisset in arabiam, ilico profugisse, & Raguelis arabiae regis filiam in uxorem duxisse. Interea Elephantiae morbo, quoniam multis modis Iudaeos premebat, aegyptiorum regem expirasse. Ad alia enim opera, quae ipsos construere iussit, diuersam etiam quam aegyptij uestem indui uoluit, ut facilius cogniti, ab omnibus tanquam inopini uerentur. Mosem autem a deo quotidie liberationem populi petere, & quodam die repente coram eo ignem e terra, ubi nulla incendio apta materies erat, subito erupisse, ac uocem editam fuisse, liberandos sibi esse Iudaeos, & in antiquam patriam conducendos. Hac re fractum prius quam exercitum comparasset, ad regem aegyptiorum Soceri consilio

consilio descendisse, dixisseque orbis domini iussu liberandos esse Iudeos. Quo audito in carcerē ipsum fuisse intrusum, unde nocte custodibus mortuis, & repente portis patentibus, armisque omnibus, quæ ibi fuerant fractis exiuisse, rectaque uia in regiam usque ad regis cubiculum ianuis apertis ad ipsum regem intrasse, interrogatumque a stupente rege, quod nā esset dei nomen, a quo missus esset. Cumque a ceruicibus inclinatus, Moses in aure sibi dixisset, audientem mutum cecidisse, & a Mose suscitatum fuisse, scripsisse quoque ipsum nomen dei in Tabula dicit, quas literas cum nonnulli sacerdotum deriderent, legere nescientes, spasmo ait omnes exspirasse. Tunc etiam signum rege petente baculum a Mose in serpentē conuersum, omnibusque magno timore perculsis, a cauda captum draconem, in baculum rursus conuertisse. Deinde Nilum baculo percussum abundasse adeo, ut uniuersa Aegyptus summersionem timuerit, singulisque annis ex illo tempore similiter abundaret. Postea cum aqua rursus baculo percussa in aluenum suum redisset, animalibus in fluuio cunctis morte corruptis, magno fetore aquam ita oluisse, ut Aegyptij siti & pestilentia simul laborarent, regem autem perterritum inclinatum iam fuisse ad dimittendum populum. Sed Memphiticis sacerdotes uocatos morique iussos, nisi aliquod signum ipsi etiam aderent, magicis artibus dracone productio, & fluuij colore mutato effecisse, ut elatis rex, atrociter Iudeos tractaret. Tunc a Mose terram baculo percussam, muscas uenenosas, deinde rursus percussam ranas, locustas, aliaque huiusmodi monstra produxisse. Vnde apud Aegyptios ubique in templo Isis baculum deponitur atque colitur. Terram enim Isis esse, quæ baculo percussa, monstra producebat. Tandem cum grandine percuteretur, & terramotu Aegyptus uniuersa quateretur, quo domus & templa multa ceciderunt, perfractum calamitatibus regem Iudeos liberasse, quos ab Aegyptijs argentea, aureaque uasa, uestem, ac aliam gazam mutuo accepisse, ac tertio die postquam recesserunt, in mare peruenisse. Dupliciter deinde rem fuisse dicit. Memphitas enim dicere, cum magnam locorum Moses haberet peritiam, refluxum maris obseruasse, ac ita cum populo transiisse. Heliopolitas autem propter gazam, quam Iudei mutuo abstulerunt, regem commotū

magna manu in Iudeos profectum fuisse. Mosem quoque percussisse baculo mare, ut caelesti uoce admonitus fuit, & sic diuiso mari transisset. Cumque post Iudeos persequerentur Egyptum, tum fulminibus, tum refluentibus aquis percussisset, Iudeosque liberatos annos triginta in eremo uixisset, quasi niuem deo quotidie illis plente, qua nutriebant. Mosem autem longum ait fuisse, flauum canum, prolixiore capillo ac barba, & denique statura & facie dignitatis permagna, omnia quoque ipsum absoluisse ait annos natum octuagintanovem. Ezechielus etiam poetam uniuersam Iudaeorum hystoriam carmine moreque tragico scripsit, & in omnibus fere cum diuina scriptura conuenit. Et Demetrius hystoricus similiter, qui dicit Mosem ex aegypto in Madiam profugisse, ac ibi Iothoris filiam Sophorem nomine in uxorem duxisse, quam coniectura a nominibus capta, ex Habraam genus traxisse affirmat. Habraam enim ex Thetura lessan genuisse, & ex lessan natum fuisse Adam, a quo Raguel, ex Raguele uero Iothor & Bab, & Iothoris filiam Mosi nuptam fuisse. Generationes quoque ait ita conuenire, ut uerisimile sit Semphoram, & Mosem, & Habraam descendentes eisdem temporibus fuisse. Mosem enim septimum, Semphoram autem ab Habraam sextam fuisse, & Madiam urbem ab uno filiorum Habrae nominatam fuisse. Eupolemus uero Mosem ait. lx. prophetasse annos, Iosuae autem. xxx. & uixisse centum & x. tabernaculum ab eo in Silo fixum fuisse, & post eum Samuelem prophetasse, a quo iussu dei Saulem ad regendum electum regnasse annis. xxi. Post eum Dauid filium Cis, a quo Syros & Phoenices usque ad Euphraten domitos fuisse. Idumaeos etiam Ammanitas, Moabitas, Itureos, Nabataeos, Nabdeos, Suronemque. Tyri, ac Phoenices regem bello coactos, tributa Iudaeis contulisse, eisque petenti locum fuisse diuinitus monstratum, ubi templum esset edificandum. Angelum enim uidisse in eo loco stantem, ubi altare postea conditum fuit, cui angelo nomen Dianathan fuisse, a quo non fuisse permittum. Dauid quoniam sanguine hominum propter bella, quae gessit contaminatus erat templum edificare, sed quam magnam posset facere praeparationem, ut templum a filio eius facilius conderetur. Itaque comparasse ipsum aeris argenti, auri talenta non pauca, lapides etiam & ligna cupressi atque cedri, naues enim eum praeparasse Melanis Arabiae ciuitate, misissetque in insulam

Vrphen

Viphem in rubro mari positā, auri metallis abūdantissimā, unde in
 Iudeā innumerabilia pene pōdo auri delata fuisse, regnasseq; dauid
 annos quadraginta, ac ab eo regnum Salomoni filio duodecim an-
 nos agenti traditum fuisse. Impetratumq; ut templum edificaret, a
 quo iam regnante, ad Vaphrem ægyptij regem, hoc exemplo lite-
 ras missas fuisse. Rex Salomon Vaphri ægyptio regi amico pate-
 no salutem. Scias me a deo magno Dauid patris mei regnum acce-
 pisse. cumq; mihi pater p̄ceperit templum deo, qui cœlum & ter-
 rā creauit condere, ut etiam ad te scriberem p̄cepit. Scribo igitur &
 peto abs te, ut artifices atq; fabros ad edificandum templum dei mit-
 tere uelis. Ad hæc Vaphrem sic rescripsisse. Rex ægyptij Vaphres
 regi Salomoni salutē. Lectis literis tuis non paruo affectus gaudio
 sum, quod patri tuo optimo uiro & diuinitus probato in regnū suc-
 cessisti. Ad edificandum autem templum dei inter fabros atq; mini-
 stros, octuaginta milia hominum ad te destinauī. Dabis igitur ope-
 ram, ut ordine uiuant, & rebus necessarijs non careāt, temploq; dei
 condito, incolumes ad nos redeant. Tyrio quoq; regi scriptum fuit
 se hoc modo. Rex Salomon Saroni, Tyri, Sydonis atq; Phœnicia
 regi amico paterno salutē. Scias me a deo magno Dauid patris mei
 regnum accepisse. cumq; mihi pater p̄ceperit templum deo, qui cœ-
 lum & terram creauit condere, ut etiam ad te scriberem p̄cepit.
 Scribo igitur & peto abs te, ut artifices atq; fabros ad edificandum
 tēplum dei mittere uelis. Ad hæc Suronem quoq; sic scripsisse. Su-
 ron Tyri Sydonis & Phœnicia rex Salomoni regi salutem. Lectis
 literis tuis, gratias ægi deo, qui tibi regnum patris tradidit. Et quo-
 niam scribis fabros ministrosq; ad condendum templum dei esse ti-
 bi mittendos, misi ad te milia hominum octuaginta, & architectum
 Tyrium hominem ex matre Iudea, uirum in rebus architecturæ mi-
 rabilem. Curabis igitur ut necessarijs segeant, & templo dei cōdi-
 to ad nos redeant. Scripsit autem Salomon in Galileam & Samariā
 ad Moabitas inquit, & Ammanitas, & Galacidas, ut frumēta & ui-
 num centum & sexaginta milibus hominū diligenter subministra-
 rent. Oleum autem a Iudæa eis præbebatur. Ligna igitur primum,
 quæ a patre ipsius in monte Libani cæsa iacebāt per mare in Iopen,
 ac inde in Hierosolymā duxisse, incepisseq; templum dei edificare
 x iij annos

*Exemplum
 Epistolæ
 inuicem scriptæ
 pro summo ad
 rationem*

annos tredecim natum, populosq; predictos in opere iugiter fuisse,
 & praeter frumentum ac vinum, caetera q; necessaria sunt a ludæis
 per singulas tribus singulis mensibus ministrata, fundatumq; tem-
 plum longitudinis cubitorum sexaginta, & latitudinis similiter, fun-
 damentorumq; latitudinem decem cubitorum fuisse. Sic enim Na-
 than dei prophetam iussisse, aedificatumq; templum, totum undiq;
 a pavimento usq; ad tectum deauratum, & tectum laquearibus fa-
 ctum, & aureis tegulis aeneis de foris contextum, duasq; columnas
 aeneas altitudini aequales templo decem cubitos in circūitu conti-
 nentes, auro deauratas soliditate unius digiti, alteram a dextris, alte-
 ram a sinistris templi statuisse. Candelabra quoq; aurea talentorum
 singula decem, ad exemplar eorum, quæ a Mose in tabernaculo fa-
 cta erant fecisse, & alia a dextris templi, alia a sinistris posuisse. Lucer-
 nas autem aureas sexaginta septem, in unoquoq; candelabro factas,
 & fornicem maximum ad borealem templi partem aedificasse, quæ
 quadraginta octo aeneis columnis sustentabatur, fecisse etiam labrum
 viginti cubitorum longitudinis, & latitudinis similiter. profundi-
 tas autem cubitorum quinque, gradusq; circumductos construxisse,
 ut sacerdotes adire, ac pedes & manus lavare possent, posuisseq;
 ad dextram partem altaris, iuxta quem basim fecisse duorum altitu-
 dinis cubitorum, ut in ea rex staret, quo facilius ab uniuerso popu-
 lo uideretur. Altare quoque fecisse duodecim cubitorum altitudi-
 nis, & catenas tanquam retia super omnem templi altitudinem vi-
 ginti cubitis, instrumentis quibusdam extendisse, a quibus quadrin-
 genta tintinabula ærea dependebant. Hoc factum fuisse, ne aves su-
 per templum sederent, neque nidos in laquearibus eius facerent, ut
 templum ab omni foret immunditia incontaminatum. Hierusalem
 quoq; urbem muris, turribus, ac foueis ab eo fuisse circumductam,
 regiam quoque ibi aedificasse, quæ Hieron Salomonis, id est latine
 Salomonis ædes fuit appellata, unde corrupto, postea uocabulo ur-
 bem Hierusalem uocatam fuisse, & Hierosolymam græce appella-
 ri. Quibus factis, sacrificium deo mille bouum in Sylo fecisse, & ta-
 bernaculum altareq; simul & uasa omnia a Mose facta. Inde in Hie-
 rosolymam ad templum dei transtulisse. Arcam similiter & cande-
 labrum & mensam, caeteraq; omnia, ut propheta pcepit, deoq; ho-
 locaustum

locatum duo milia ouium, & tria milia quinquagintaque uittu-
 lorum. Totum autem aurum, quod in templo columnis, ceteris-
 que omnibus templi uasis fuit consumptum, quadragies sexies
 centena milia fuisse. Argenti uero ad clauos, & alia instrumenta mil-
 le duceta triginta duo talenta. Aeris uero in columnis fornicibus ac
 ceteris talenta decem & octo milia & quinquaginta, misisseque omnes
 in regiones suas Phoenices simul atque Aegyptios decem auri talen-
 ta singulis data. Talentum autem dico inquit, quod Syclum appel-
 lant. Et Aegyptiorum quidem regi oleum & mel in magna quantita-
 te misisse. Saroni autem columnam auream, que Tyri in templo Io-
 uis conspicitur. Unde ille simulachrum filiae fecit, quod in aurea co-
 lonna imposuit. Mille quoque scuta fuisse a Salomone aurea confir-
 mat; uixisseque ipsum ait annos quinquaginta duos, & regnasse qua-
 draginta. Timochares autem, qui Antiochi res gestas conscripsit,
 quadraginta stadiis circumduci Hierosolymam asserit, abruptis ual-
 libus undique natura munitam, urbemque ipsam multis aquis adeo
 irrigari, ut hortos quoque multos extra urbem aquis inde defluen-
 tibus irrigari. Ab urbe autem usque ad quadraginta stadia, magnam
 esse aquarum penuriam. Phyllo autem fontem fuisse in urbe asserit maxi-
 mum, quod tempore hyemis deficiebat, aestate uero copiosissime defluebat.
 Aristaeus etiam in libro de interpretatione legis iudaicae, de aquis Hie-
 rosolymorum hoc modo scribit. Templum inquit ad ortum respicit,
 posteriora eius ad uesperam tendunt. Lapidibus autem ornatissime
 pauimentum templi constratum est, & aqua saepius in templum immit-
 titur, ut a sanguine detergat. Multa enim animalium milia in solennita-
 tibus offerunt. Fons uero copiosissime atque integer in templo ipso
 scaturit, ex quo magna uis aquarum per cloacas plumbo consolidata
 defluit. His ita dictis, non est praetermittendum quod de Hieremia Po-
 lyhistor conscripsit Alexander. Temporibus inquit Ioachim, Hiere-
 mias prophetauit, qui missus a deo cum Iudaeos aureo simulachro,
 cui nomen erat Baal sacrificantes reperisset, futuram eis propter hoc ca-
 lamitatem praedixit, unde Ioachim uiuum iussit cremari. Illum autem
 dixisse foueas ipsos a rege Assyriorum captos iuxta Tigridem atque
 Euphraten eisdem lignis facturos. Hac Nabuchodonosorem Ba-
 bylociorum regem audiuisse, ac a Stibare Medorum rege in auxilium
 abducto

abducto, centum & octuaginta peditum, equitum cētum & triginti milia ducentem, ac decem milia curruum. Primo Samaritanas omnes urbes, Galileam, Scythopolim, & Galatidem euertisse, dein de Hierosolymā, & Iudaeorū regem Ioachim unum coepisse, & aurum argentum, as, ceteraq; omnia, quae in templo fuerant arca excepta, & tabulis in Babylonem asportasse. Arcam enim inquit Hieremias detinuit. Et rursus post aliqua, Nabuchodonosor inquit praedicta moenia edificare coepit, grauius egrotauit, mortuusq; est post quadagesimum tertium annum regni sui, cui Enimlurchus filius successit. hic propter iniquitatem & lasciuiam a Nerglisaro sororio suo insidijs exceptus, in secundo anno regni perijt. Deinde filius eius Labeforacus mensibus nouem, quo insidijs interfecto, communi consilio Nabonida insidiatorū unus regnauit, qui Babyloniae muros, quae iuxta fluuium sunt, lateribus & bitumine condidit. In septimo autē & decimo anno regni eius, Cyrus rex Persarum magna manu Babylonios petijt. Nabonida pro regnum suum defensurus, exercitū construxit, & uictus pugna in Borsippum urbem confugit, quam Cyrus Babylone capta obsedit. Sed Nabonida diu ferre obsidione non potuit, sedq; Cyro tradidit, qui q̄humanissime ipsum tractauit, ac in Carmaniam cum dignitate ire iussit, ubi non multo post naturae concessit. Haec iudaicis libris, imo uero nostris conuenire uidentur. Scribit enim in ipsis decimo atque octauo anno regni sui Nabuchodonosorem templum destruxisse, quod secundo anno regni Cyri restitui coeptum decimo anno regni Darij tandem conditū fuit. Sed Alphæus etiam de Assyrijs, & Nabuchodonosore hoc modo scribit. Megasthenes inquit uir priscus, Nabuchodonosorem Hercule robustiorem dicit fuisse, uniuersamque Libyam, ceteramque Asiam usque ad Armenios domuisse, quem Chaldaei dicunt cum in regnū suum redisset, furore diuinitus captum, magna exclamasse uoce. Futuram o Babylonij, uobis ego calamitatem praeuincio, quam nec Belus ille, nec ulla uis deorum auertet, ueniet Persa semiasinus, qui uobis afferet seruitutem. His alijsq; huiusmodi dictis, subito euanuit. Cui filius Milma Rudocus successit, quem Iglisares interfecit, ac loco eius regnauit. Cui Babalo Arascus filius successit. Quo insidijs interempto, Nabinidochus regnauit. hunc Cyrus
capta

capta Babylone, Carmania principem fecit. De Babylone quoque Abydemus hæc scribit. Omnia inquit illa loca aquis cõtectã fuisse dicunt. Belus autẽ regionẽ siccasse perhibet, & Babyloniã cõdidisse, quæ incenia aquarũ illuuiõne deleta, Nabuchodonosorus restituit, quæ remanent ad hæc Macedonũ tẽpora. Et post pauca, cum principatum ait Nabuchodonosorus accipisset, cõtinuo Babylonem triplici muro quindecim diebus muniuit, & fluuios Armachalem atque Acrachanũ ab Euphrate ortos obstruxit; paludẽ etiã effodit uiginti passuum altitudinis, parasangarũque quadraginta, portasque in ea fecit, quas Riutenẽtes appellabãt, quibus apertis, Babyloniæ cãpos irrigabãt, rubricque maris inundationẽ obstruxit, & Teredonem urbẽ ad sustinẽdos Arabum impetus cõdidit, & in regia pensiles hortos plãtauit. Hæc ab Abydeno sumere placuit. Quoniã legitur apud Daniele m Nabuchodonosorẽ in tẽplo suo ambulantẽ arrogantia motum dixisse. An nõ est ita Babylonia magna quã ego in potẽtia mea, ad laudẽ gloriæ meæ in domum regni cõstruxi, & adhuc ista loquẽtem euersum fuisse. Ad hæc omnia illa placet afferre, quæ Iosephus in libro de antiqũtate iudaica dixit. Sufficiunt inquit ad ostendendã antiqũtatem iudaicã Syriõrum simul, & Chaldeõrum, & Phœnicũ scripturæ, & Græcorum innumerabiles hystorici, maxime Theophilus, Theodotus, Mnasses, Aristophanes, Hermogenes, Euemerus, Comon, ac denique Zophirus, quæ omnes & alij forsã complures (nec em̃ oia ipse legi) diligẽter de nostris cõscripserũt. quorũ multi & si nõnullis aberrarint, cõmuniter tamen ab omnibus antiqũtati nostræ testimoniũ perhibet, quibus Phalereus, Demetrius, & Phylon senior, quæ carmine cõscripsit, ac Eupolemus nõ lõge absunt a ueritate, quibus uenia danda est, quoniã magnã nostrarũ literarũ peritiã non habuere.

EUSEBII PAMPHILI LIBER DECIMVS.

Acc Iosephus & alia huiusmodi multa, quæ breuitati consulentes p̃termisimus, & ad alia trãsire cõstituimus. Nam quoniã quibus rationibus gentilium fabulis cõtemptis, scripturã Hebræorum suscepimus, dictum est, ac ipsos Græcos, & uitam, & doctrinam Hebræorũ admiratos fuisse, auctoribus suis demonstratum. Age iam de
y claremus